YATIRIMCILARI KORUMA FONU YÖNETMELİĞİ

Yatırımcıları Koruma Fonu Yönetmeliği

Sermaye Piyasası Kurulundan

Resmi Gazete Tarihi : 21/06/2001

Resmi Gazete Sayısı : 24439

Amaç ve Kapsam

Madde 1 - Bu Yönetmeliğin amacı, haklarında tedrici tasfiye veya iflas kararı verilen aracı kurumların ve Bankalar Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla Bakanlar Kurulu kararıyla faaliyetleri durdurulan Sermaye Piyasası Kanununun 50 nci maddesi (a) bendi hükmü kapsamındaki bankaların, yaptıkları sermaye piyasası faaliyetleri ve işlemleri nedeniyle müşterilerine karşı hisse senedi işlemlerinden doğan nakit ödeme ve hisse senedi teslim yükümlülükleri ile Kanunun 46/B maddesinde düzenlenen görevleri yerine getirmek ve tasfiye giderlerini karşılamak amacıyla kurulan tüzel kişiliği haiz Yatırımcıları Koruma Fonunun yönetim, çalışma ve denetim esasları ile Fon varlığının kullanılış şekil ve esaslarını düzenlemektir.

Dayanak

Madde 2 - Bu Yönetmelik, 15/12/1999 tarihli ve 4487 sayılı Kanun ile değişik 28/07/1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 46/A maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 3 - Bu Yönetmelikte geçen;

Kanun : Sermaye Piyasası Kanununu,

Kurul : Sermaye Piyasası Kurulunu,

Fon : Yatırımcıları Koruma Fonunu,

MKK : Merkezi Kayıt Kuruluşunu,

Birlik : Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğini,

İMKB : İstanbul Menkul Kıymetler Borsasını,

Aracı kuruluş : Kanuna tabi aracı kurum ve bankaları,

ifade eder.

Koruma Kapsamı

Madde 4 - Aracı kuruluşların, Fon tarafından bu Yönetmelik çerçevesinde karşılanacak yükümlülükleri; sermaye piyasası faaliyetleri ve işlemleri nedeniyle hisse senedi işlemlerinden doğan ve gerçek ve tüzel kişi yatırımcı tarafından satılmak, saklanmak, yönetilmek, virman edilmek, ödünç işlemlerine konu edilmek üzere veya diğer nedenlerle aracı kuruluşlara tevdi edilen veya müşteri emrine istinaden alınan hisse senetleri ile yatırımcı tarafından hisse senedi satın alınmak üzere veya satın alınan hisse senetleri karşılığında tevdi edilen nakit ya da gerçek ve tüzel kişi yatırımcıya ait hisse senedinin satılmasından sağlanan nakitten oluşur.

Hisse senetlerinin sağladığı temettü, bedelsiz pay alma ve bedeli ödenen yeni pay alma gibi mali haklardan kaynaklanan hisse senedi ve nakit ile hisse senedini temsilen ihraççı ortaklıklar tarafından verilen belgeler de bu madde çerçevesinde koruma kapsamındadır.

Bu madde kapsamındaki nakitler, nemalandırma ve diğer amaçlarla hisse senedi işlemleri dışında herhangi bir işleme konu edilmeleri halinde koruma kapsamından çıkar.

Koruma kapsamındaki hisse senedi işlemlerinden doğan nakit ödeme ve hisse senedi teslim tutarlarının belirlenmesinde Aracı Kurumların Tedrici Tasfiye Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 11 ve 25 inci maddeleri hükümleri uygulanır.

Fona Katılım

Madde 5 - Bütün aracı kuruluşların Fona katılmaları zorunludur.

Fonun İdaresi

Madde 6 - Fonun merkezi İstanbul'dur. Fon, sermaye piyasası araçlarının kaydını tutmakla görevli MKK tarafından Kanun ve bu Yönetmelik esaslarına göre idare ve temsil olunur. Fonun karar organı MKK'nın karar organıdır.

Fona ilişkin iş ve işlemler MKK bünyesinde oluşturulan ayrı bir birim tarafından yürütülür.

Fon Gelirleri

Madde 7 - Fonun gelirleri;

a) Aracı kuruluşların yatıracağı yıllık ödentiler,

b) Kurul ve menkul kıymetlerin işlem gördüğü borsalar ile Birlik tarafından verilen idari para cezaları,

c) Tutarı Kurul tarafından belirlenen geçici ödentiler,

d) Fon varlığının getirisi,

e) Diğer gelirlerden,

oluşur.

Yıllık ödentilerin, ilgili yılı izleyen yılın ikinci ayı sonuna kadar, geçici ödentilerin ise Kurulca belirlenecek sürede Fon hesabına yatırılması zorunludur. Bu süre içerisinde yatırılmayan ödentilere her ay için bir önceki aya ilişkin Devlet İstatistik Enstitüsü Tüketici Fiyat Endeksindeki artışın üç katını aşmamak kaydıyla Kurulca belirlenecek oranda gecikme faizi uygulanır.

Yıllık ödentiler, geçici ödentiler ve idari para cezaları kamu bankaları nezdinde Fon adına açılan bir hesaba yatırılır.

Yıllık Ödentiler

Madde 8 - Aracı kuruluşların Fon hesabına yatıracakları yıllık ödentiler aracı kurum ve bankalar itibariyle ayrı ayrı aşağıdaki esaslara göre hesaplanır.

Aracı kurumların, Kurulun Seri:V, No:34 Aracı Kurumların Sermayelerine ve Sermaye Yeterliliğine İlişkin Esaslar Tebliği uyarınca aylık olarak hesaplanan Sermaye Yeterliliği Tabanının; Gerekli Asgari Özsermaye, Risk Karşılığı ve Son Üç Aylık Faaliyet Giderlerinden en büyük olanına bölünmesi suretiyle bulunacak oranın yıllık ortalaması;

a) 1 kattan az olanlar yıllık ortalama günlük hisse senedi saklama bakiyelerinin milyonda 100'ü ve yıllık hisse senedi işlem hacimlerinin milyonda 10'u,

b) 1 ila 2 kat (2 kat hariç) arasında olanlar yıllık ortalama günlük hisse senedi saklama bakiyelerinin milyonda 90'ı ve yıllık hisse senedi işlem hacimlerinin milyonda 7,5'i,

c) 2 ila 3 kat (3 kat hariç) arasında olanlar yıllık ortalama günlük hisse senedi saklama bakiyelerinin milyonda 85'i ve yıllık hisse senedi işlem hacimlerinin milyonda 5'i,

d) 3 kat ve daha fazla olanlar yıllık ortalama günlük hisse senedi saklama bakiyelerinin milyonda 80'i ve yıllık hisse senedi işlem hacimlerinin milyonda 2,5'i,

tutarında yıllık ödenti yatırmak zorundadırlar. (Değişik cümle: 29/12/2006-26391 S.G.R. Yön/1.mad) Bu oranlar, Fonun mevcudu, mevcut veya öngörülebilen riskler dikkate alınarak gerek görüldüğünde Kurul tarafından değiştirilebilir. Ayrıca, yıllık ödenti tutarıyla ve Fon varlığıyla ilgili asgari veya azami miktarlar belirlenebilir. Bu şekilde belirlenen yıllık ödenti tutarı, her hâlükârda Kanunun 46/A maddesinde belirtilen azami tutarı geçemez.

Bankalar, yukarıdaki esaslar çerçevesinde, 4491 sayılı Kanun ile değişik 4389 sayılı Bankalar Kanununun 15 inci maddesinin altıncı fıkrasının (a) bendi uyarınca belirlenen tasarruf mevduatı sigorta primi tarifesi esas alınarak Kurul tarafından yıllık ortalama günlük hisse senedi saklama bakiyeleri ve yıllık hisse senedi işlem hacimleri için belirlenen oranlar üzerinden yıllık ödenti yatırmak zorundadırlar. Ancak belirlenecek bu oranlar, aracı kurumlar için belirlenen minimum yıllık ödenti oranlarından daha az olamaz.

Mevduat kabul etmeyen bankaların, yıllık ortalama günlük hisse senedi saklama bakiyeleri ve yıllık hisse senedi işlem hacimleri üzerinden alınacak yıllık ödentiye ilişkin oranlar, diğer bankalar için belirlenen asgari ve azami oranlar arasında olmak kaydıyla Kurulca belirlenir.

Aracı kuruluşlar yıllık ödentilerin hesaplanmasına esas teşkil eden hisse senedi işlem hacimleri tutarlarını borsa içi ve borsa dışı olarak her yıl Ocak ayının 15'ine kadar ayrı ayrı Fona bildirmek zorundadırlar. MKK, sözkonusu işlem hacimlerine ilişkin olarak aracı kuruluşlar ve ilgili diğer kuruluşlardan her türlü bilgi ve belgeyi istemeye ve aracı kuruluşlar nezdinde inceleme yapmaya yetkilidir.

Yıllık ödentilerin hesaplanmasına esas teşkil eden ve hisse senetlerinin günlük ağırlıklı ortalama fiyatları kullanılarak bulunan hisse senedi saklama tutarları aracı kuruluşlar bazında İMKB Takas ve Saklama Bankası A.Ş. tarafından belirlenerek her yıl Ocak ayının 15'ine kadar Fona bildirilir.

Hisse senedi saklama bakiyelerinin hesaplanmasında, içinde bulunulan yıldan önceki yılda yatırımcılar tarafından hesaplarına konulan ortalama günlük yatırımcı blokajları, yıllık ortalama günlük hisse senedi saklama bakiyelerinden düşülür.

İçinde bulunulan yıldan önceki yılda faaliyette bulunmayan aracı kurumlarca Fona, Kurul tarafından faaliyet izninin verilmesini müteakip 5 iş günü içerisinde, içinde bulunulan yılda aracı kurumlar tarafından yatırılan yıllık ödentilerin ortalama tutarı kadar ödenti yatırılır. Faaliyet izni, içinde bulunulan yılın ikinci ayı sonundan önce verildiği takdirde, aracı kurum yıllık ödentiyi 7 nci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen sürede öder. İlgili mevzuat uyarınca bankacılık işlemlerine başlama izni almış olup sermaye piyasası faaliyetleri ve işlemlerinde bulunacak bankalarca ise Fona, sermaye piyasası faaliyetlerine başlanmasını müteakip 5 iş günü içerisinde içinde bulunulan yılda bankalar tarafından yatırılan yıllık ödentilerin ortalama tutarı kadar ödenti yatırılır. Sermaye piyasası faaliyetlerine içinde bulunulan yılın ikinci ayı sonundan önce başlandığı takdirde, banka yıllık ödentiyi 7 nci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen sürede öder.

Geçici Ödentiler ve İMKB Tarafından Fona Avans Verilmesi

Madde 9 - Fon varlığının ihtiyacı karşılamaya yetmediği hallerde aracı kuruluşlardan 8 inci maddedeki esaslar çerçevesinde Kurul tarafından belirlenecek bir oranda geçici ödenti alınabilir.

Geçici ödentiler, ihtiyacın ortadan kalkmasını izleyen ilk yıl, aracı kuruluşların yapacakları yıllık ödentilerden mahsup edilir. Önceki yıllarda alınan geçici ödentilere uygulanacak faiz oranı Kurulca tespit edilir.

Aracı kuruluşlardan alınan geçici ödentiler ihtiyacı karşılamaya yetmediği takdirde, İMKB tarafından Fona avans verilir. Avansın miktarı, vadesi, faizi, geri ödemesi ve diğer şartları MKK'nın önerisi üzerine İMKB'nin görüşü alınarak Kurulca tespit edilir.

Para Cezalarının Tahsili

Madde 10 - Kurul ve Birlik tarafından verilen idari para cezaları ilgililere tebliğ edildiği tarihten itibaren 30 gün içerisinde ilgililer tarafından Fon hesabına yatırılır.

Kurul ve Birlik tarafından verilen idari para cezaları ilgililere tebliği ile birlikte Fona bildirilir.

Bu cezalar ilgililere tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içerisinde Fona ödenmediği takdirde, Fon tarafından 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil olunur ve Fona irad kaydolunur.

Menkul kıymetlerin işlem gördüğü borsalar tarafından verilen idari para cezaları ise, ilgili borsalar tarafından kendi özel mevzuatları çerçevesinde takip ve tahsil edilir, tahsili takip eden iki iş günü içerisinde Fon hesabına yatırılır.

Fon Varlığının Kullanılış Şekil ve Esasları

Madde 11 - Fon varlığı; kamu bankalarında devlet tahvili, hazine bonosu ve mevduat olarak veya ters repo yapılmak suretiyle değerlendirilir.

Fon varlığı rehnedilemez, teminat gösterilemez, üçüncü şahıslar tarafından haczedilemez.

Giderler

Madde 12 - Fonun Kanundan ve bu Yönetmelikten doğan görevlerinin yerine getirilmesi amacıyla yapılan giderler MKK'nın belirleyeceği ve Kurul tarafından onaylanacak esaslar dahilinde Fon tarafından karşılanır.

Fonun Denetimi

Madde 13 - Kurul, Fonun hesap ve işlemlerini inceleme ve denetlemeye, bu hususta Fondan her türlü bilgi ve belgeyi istemeye yetkilidir. Kurul inceleme ve denetim sonuçlarına göre, gerekli gördüğü hususların yerine getirilmesini Fondan isteyebilir ve gerektiğinde Fonun yönetiminin Kurula devredilmesini Kurulun ilgili olduğu Bakandan talep edebilir.

Fon Sayıştay tarafından denetlenir.

Mali Tablo ve Raporlar

Madde 14 - Fonun hesap dönemi takvim yılıdır. Fon, yıllık bilanço ve gelir-gider tablosu ile hesap dönemine ilişkin faaliyetlerini ve sonraki dönem hakkında görüş ve önerileri ile alınması gereken önlemleri içeren bir faaliyet raporunu düzenleyerek Ocak ayı sonuna kadar Kurula gönderir.

Fonun Defter, Kayıt ve Belgeleri

Madde 15 - Fonun defter ve kayıtlarına ilişkin esaslar Kurul onayıyla yürürlüğe girer.

Fona ilişkin belge ve yazışmalar usulü dairesinde ayrı olarak dosyalanır ve saklanır.

Yatırımcıyı Bilgilendirme ve Reklam Yasağı

Madde 16 - Aracı kuruluşlar, hisse senedi işlemleri ile ilgili yaptıkları sermaye piyasası faaliyetleri ve işlemleri sırasında Fon ve Fonun koruma kapsamı hakkında yatırımcılara yeterli bilgi vermek zorundadırlar.

Aracı kuruluşlar, Fonun yatırımcılara sağladığı korumayı reklam amacıyla kullanamazlar.

Kurula Bilgi Verme

Madde 17 - Fon tarafından, Fon varlıklarının türleri itibariyle ayrıntılı dökümü ile tasfiyesi yürütülmekte olan kuruluşlar ve yapılan tahsilat ve ödemeler hakkında aylık dönemler itibariyle bir rapor hazırlanarak, izleyen ayın 5 inci işgünü sonuna kadar Kurula iletilir.

İstisnalar ve Muafiyetler

Madde 18 - Fon, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile vize ve tescil açısından 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanunu hükümlerine tabi değildir.

Fon her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

Diğer Hükümler

Madde 19 - Bu Yönetmelik hükümlerini yorumlamaya, Yönetmelikte yer almayan ya da açıklık bulunmayan konularda genel hükümleri de gözönünde bulundurarak karar vermeye, uygulamayı düzenlemeye ve yönlendirmeye Kurul yetkilidir.

Geçici Madde

Geçici Madde 1 - Kanunun geçici 9 uncu maddesi uyarınca aracı kuruluşların 1998 yılı ile 1999 yılı işlem hacimlerinin parasal miktarı esas alınarak yatırmak zorunda oldukları ödentiler, bu Yönetmeliğin 8 inci maddesindeki esaslar çerçevesinde Kurul tarafından belirlenecek oranlar üzerinden, Yönetmeliğin yürürlüğe girmesini izleyen 1 ay içerisinde Fon hesabına yatırılır. Ödemelerin bu süre içerisinde yapılmaması halinde, ödemede temerrüde düşülen kısma 7 nci maddenin ikinci fıkrasında öngörülen oranda gecikme faizi uygulanır ve Fon tarafından tahsil edilir. Aracı kurumlar için 8 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca yapılacak gruplamada 2000 yılı sermaye yeterliliği tabloları verileri esas alınır.

Yürürlük

Madde 20 - Bu Yönetmelik, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunun 10/A maddesinin birinci fıkrası uyarınca Merkezi Kayıt Kuruluşunun kurulduğu tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 21 - Bu Yönetmelik hükümlerini Sermaye Piyasası Kurulu yürütür.